

Årsplan 2024-2025

**- Steinrøysa barnehage –
en verden full av opplevelser -**

Innholdsfortegnelse

Side 3 Innledning

Side 4 Verdigrunnlag

Side 6 Demokrati og medborgerskap

Side 7 Felles fokus

Side 8 Lek

Side 10 Fagområdene

Side 11 Et levende kjøkken og bærekraft

Side 12 Barnehagens arbeidsmåter

Side 13 De tre pedagogene

Side 14 Vurdering gjennom pedagogisk dokumentasjon

Side 15 Overganger

Side 16 Sammenhengen barnehage – skole

Side 17 Personalutvikling

Side 18 Foreldresamarbeid

Side 19 Årshjul

Innledning

§ 1 Formål:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barna behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

Formålsparagrafen forteller oss på et overordnet nivå hva barna skal få i barnehagen.

Vi lar oss inspirere av Reggio Emilia sin filosofi.

Reggio Emilia er navnet på en by i Nord-Italia hvor en pedagogisk filosofi oppstod etter andre verdenskrig. Den oppsto som en motsats til nazismen og fascismen som preget krigen. Filosofien bygger på en tro på menneskets muligheter, og legger stor vekt på demokrati, solidaritet, samarbeid og barns rettigheter.

Grunntanken er forankret i en overbevisning om at alle barn er født rike, intelligente og med et indre driv til å utforske verden, alene og sammen med andre.

Disse tankene danner grunnlag for vårt verdigrunnlag, og vår måte å jobbe på.

Verdigrunnlag

Vi tenker at barn er ressurssterke og kompetente mennesker som skal bli tatt på alvor med sine ulikheter, og bli møtt med respekt og anerkjennelse for den de er.

Vi bygger vårt menneskesyn og vår pedagogikk på tanken om at barn ER! Barn kan, og de er kompetente her og nå.

Vi ser på barn og voksne som likeverdige, og som sammen danner et fellesskap hvor vi samhandler, lytter til og respekterer hverandre. Vi vil at alle skal virke med, for å skape et fellesskap preget av dialog og demokrati – vi trenger hverandre.

På bakgrunn av dette har vi jobbet fram tre verdiord som betyr mye for oss i hverdagen. Disse verdiene som skal gjennomsyre hverdagen vår, og praksisen vår. Vi jobber med dem daglig, og har de alltid med oss inn i refleksjoner og vurderinger av og i hverdagen.

Respekt - rett til å bli møtt og anerkjent for den du er

- handler om å ta vare på hverandre og ting rundt oss
- ha forståelse for menneskers opplevelsesverden

Delaktighet - å være en del av noe «mer»

- rom for at ulike individer får delta på sin måte
- inkluderende fellesskap

Raushet - godta folk som de er

- tåle seg selv og hverandre
- akseptere ulikheter
- være rund i kantene
- åpne opp og gi av seg selv

Vi ønsker alltid å komme enda tettere på vår egen praksis, og vi ser hele tiden på sammenhengen mellom verdier og praksis.

Her er eksempler på refleksjonsspørsmål som blir brukt i dette arbeidet.

Hvordan viser vi respekt for barn? Hvordan ser vi at det skjer?

Hva betyr det å være delaktig i egen læring?

Synes verdiene våre i praksisen vår? På hvilken måte?

Hvordan synliggjør vi ulikheter som en ressurs i gruppa?

Hva legger vi i begrepet «opplevelsesverden»?

Hvordan er vi når vi er rause? Mot oss selv, og mot hverandre?

Hva vil det si å være inkludert? Og hvordan ser vi det?

Hva kan en ulikhet være? Hvordan synliggjør vi ulikheter?

Hvordan anerkjenner vi når det går på tvers av egne holdninger og verdier?

Hvordan får vi barn til å vise respekt for hverandre?

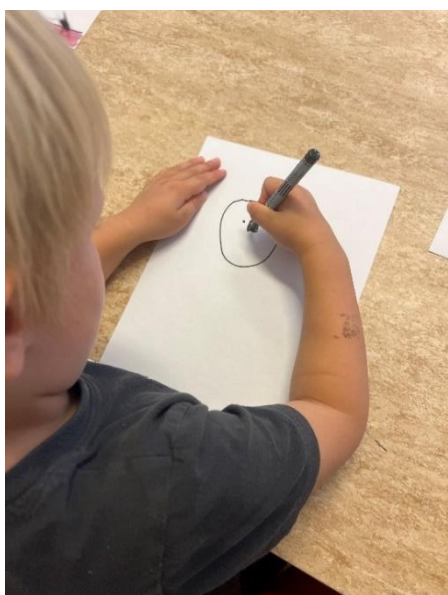
Hvem blir jeg, og vi, i møte med raushet som verdi?

Hva vil verdien raushet ha å si for vår praksis?

Hva betyr det å være en reflekterende voksen? Hvordan er du da?

Hva vil det si å være en del av et fellesskap? Hvordan synes det?

Hvordan GJØR vi demokrati hos oss?

Demokrati og medborgerskap

Filosofen Biesta beskriver demokrati som «en dannelsesprosess der subjektet stadig får mulighet til å bli til som medborger i verden gjennom sine handlinger og initiativ. Den demokratiske institusjonen, som en barnehage skal være, må gi betingelser for at barna skal kunne ta initiativ, sette agendaen og påvirke omgivelsene sine. Men på en slik måte at andres muligheter for å føre sine initiativer ut i verden ikke blir hindret.»

Det betyr at vi må gi barna rike muligheter til å ta initiativ, men også til å kjenne på kroppen hvordan de også må tåle andres initiativ, slik at det blir plass til alle.

Å tåle andres initiativ betyr at barna opplever motstand, forstyrrelser og avbrytelser. Vi må tilrettelegge for en mengde slike opplevelser, og det er viktig å vite at disse avbruddene og motstandsopplevelsene har en betydning for barnas muligheter til å oppdage seg selv og andre som deltagere i et demokrati. Slike opplevelser er ikke bare en kilde til frustrasjon, gråt og krangling, men også eksempler på levende demokrati.

Vi kan ikke skape gode medborgere kun gjennom å lære barn om demokrati. Vi må legge til rette for at demokrati «kan skje» i barnehagen.

I barnehagen handler demokrati om hva som skjer i leken, i ulike forhandlinger, om regler for måltidet, i garderoben, osv.

Vi må ha voksne som tilrettelegger og virkeliggjør demokratiet i barnehagen, og det handler også om hvordan møblene er plassert, hvordan rommene er innredet og hvilke materiell som finnes.

Barnehagen kan altså gi barn muligheter for mange demokratiske erfaringer, og det handler om både barnas muligheter for å ta egne initiativ i leken, å unngå unødvendige regler i hverdagssituasjoner og at rommene er bevegelige.

Felles fokus

Barnets plass i demokratiet.

Vi lever i et samfunn i stadig endring, og vi må hele tiden reflektere rundt hva som skjer, og hvor vår plass er.

Ved å ha felles fokus på dette, tror vi at vi sammen kan få en bedre forståelse for barnet som medborger, og betydningen av dette for oss og vår hverdag i barnehagen.

Vi jobber i personalgruppen, og ute i avdelingene sammen med barna.

Vi vil jobbe i små og store prosjekter, noen over kort tid, og noen over lengere tid.

Vi dokumenterer, og skaper rom for undring og refleksjon.

Vi trekker dette inn i rutinesituasjoner og hverdagsaktiviteter.

Vi tar med foreldrene inn, gjennom foreldremøter og foreldresamtaler.

Spørsmål vi vil stille oss og reflektere rundt kan være

- Hva er medvirkning? Hvordan legge til rette for medvirkning?
- Hva er en demokratisk møteplass?
- Hvilke demokratiske møteplasser har vi barnehagen?
- Hvordan legger vi til rette for en demokratisk barnehage?
- Hvilken betydning får det for min jobb?
- Hvem blir jeg som voksen?

Lek

Den største arenaen for «demokrati» i barnehagen er den frie leken.

Lek er barndommens kjennemerke. Barn leker fordi leken er nødvendig for å vokse og utvikle seg. Leken er en frivilling aktivitet som barnet selv velger å delta i. Den er en tilstand det er fint å være i, samtidig som det er barnet som har kontroll over sin medvirkning i leken, og tar ansvar for den.

Leken er barns hovedaktivitet, og danner grunnlaget for deres sosialisering, utvikling, læring og danning

Gjennom leken får barn motoriske-, kognitive-, kommunikative-, og sosiale ferdigheter.

Leken er identitetsskapende, og bidrar til at barn får en forståelse av seg selv, og seg selv sammen med andre, på en rekke ulike områder.

Det må settes av tid og plass til leken. Det må også tilrettelegges for lek gjennom utforming av rommet og et rikt materialvalg.

Det trengs kloke voksne som har kunnskap om lekens egenart, og derfor ser viktigheten av å skape tid og rom for lek.

Vi ønsker å tilrettelegge for leken på aller beste måte, og i den forbindelse stiller vi oss mange spørsmål.

Hvordan vil vi at barna skal erfare lek i Steinrøysa barnehage?

Hvordan kan vi arbeide for å fremme barns lek i barnehagen?

Hva kan det innebære at barn har rett til lek?

Hvordan vet du at det er lek barna holder på med?

Hvordan kan de voksne berike og intensivere barnas lek?

Hvordan kan den voksne søke barns meninger og perspektiver på lek?

Hva kan felles opplevelser bety for leken?

Hvordan kan de voksne arbeide for å skape varierte og spennende lekemuligheter?

Hvordan kan lek synliggjøres som en betydningsfull del av barnehagelivet?

Hvordan kan leken få en fremtredende plass i barnehagen?

Er en god voksen en god leker? Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvilket ansvar har de voksne for og i barnas frie lek?

Hvilke lek-etiske perspektiver må de voksne kritisk reflektere over?

Hva kan vi oppdage av medvirkning og medborgerskap i leken?

Fagområdene

Rammeplanen for barnehager inneholder syv fagområder som er viktige sider av barnehagens læringsmiljø.

Barnehagen jobber tverrfaglig med de ulike fagområdene. Når vi arbeider med tema/prosjekt vil ofte flere av fagområdene være representert samtidig. Fagområdene tilpasses barnets alder, interesser og modenhet.

Vi gir ulike utfordringer innenfor fagområdene for å sikre progresjon.

Arbeidsmåter, utstyr og organisering blir lagt til rette med tanke på barnas ulike behov.

Alle skal få like muligheter til å møte utfordringer som svarer til deres utviklingsnivå.

Fagområdene er;

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

Et levende kjøkken i Steinrøysa barnehage

Måltidene i barnehagen skal være en pedagogisk arena der barn får medvirke i mat- og måltidsaktiviteter (Rammeplanen)

På kjøkkenet har vi en kjøkkenpedagog (barnehagelærer og kokk) som jobber mandag-torsdag hver uke. Hun lager varm mat, utforsker og sanser sammen med barna.

Vi er opptatt av et sunt og bærekraftig kosthold, og å gi barna et godt grunnlag for matglede. Dette skjer gjennom deltagelse, utforsking, lek og glede på kjøkkenet.

Måltidene skal gi en mulighet for gode samtaler, ro sammen med andre og næringsrik mat. På kjøkkenet er det dokumentasjoner som viser hva vi driver med, og som er grunnlaget for videre arbeid med råvarer og kommende menyer. Kom og ta en titt.

Bærekraft.

Vi lever i en tid da vi mener det er viktig å vise barn hvor viktig det er å ta vare på kloden vår.

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag får dekket sine grunnleggende behov, uten å ødelegge for framtidige generasjoner. Rammeplanen sier at «Barnehagen skal legge grunnlaget for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet.»

Vi har derfor alltid fokus på bærekraft.

Hver avdeling vil jobbe med dette ut ifra barnas alder og interesser.

Barnehagens arbeidsmåter

Våre arbeidsmetoder er utøvelsen av vårt verdigrunnlag, vårt menneskesyn og vårt syn på lek og læring.

En prosjekterende arbeidsmåte er kompleks. Det er en måte å tenke på og en måte å prøve å forstå det som skjer på. Fokuset er rettet mot barnas aktive deltagelse i et undersøkende arbeid. Vi spør oss hva barnet forsøker å fortelle – og lar barnas ideer, interesser, tanker og nysgjerrighet vise veg for utforskning. Alle barn er sosiale, unike og kompetente, og ved å være voksne som er åpne, interesserte og inspirerende vil vi la barna være aktive medkonstruktører i egne utviklings – og læringssituasjoner. Vi stiller spørsmål, reflekterer, tilfører materialer og drar på denne måten prosessen videre.

Hundrespråklighet er en metafor for å beskrive de enorme mulighetene som finnes i hvert enkelt menneske, og som omfatter alle menneskers ulike måter å tenke og være på. Barn er forskjellige og lærer, opplever og uttrykker seg ulikt. Vi ønsker å være en barnehage som lar barn oppleve og erfare ved hjelp av «hundre språk» (på hundre måter) Dette krever at vi gir tilgang til et mangfold av materialer og uttrykksmåter.

Lek har stor egenverdi og gir barn en mulighet til å utvikle en sammensatt kompetanse. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. I samhandling med hverandre legges grunnlaget for sosial kompetanse og læring. Læring er noe som skjer gjennom barns lekende måte å delta i verden på. Det er derfor viktig at personalet gir tid og rom for lek.

Uteliv er en stor del av hverdagen vår.

Vi ønsker å tilby et uteområde som er komplementært til de tradisjonelle lekeplassene og som gir barna friere spillerom.

Vi ønsker materialer som kan brukes ulikt og som oppfordrer til undring og utforskning i samspill med årstidene, været og naturen.

Vi har mange turområder i nærmiljøet. Disse ser vi på som en del av uterommet vårt.

Vi legger opp til turer ut ifra gruppenes alder, behov og prosesser vi er i.

Vi ønsker et uteliv der barn skal oppleve fellesskap, kreativitet, mestring, utfordringer, glede og spenning

De tre pedagogene

Barnet som pedagog

Barn er aktive, kompetente og ressurssterke individer som har lyst til å lære, vokse og utvikle seg. Vi er født med ulike muligheter, evner og uttrykk. Alene og sammen med andre har alle barn muligheter til å ta del i egen læring og dannelsesprosess, fordi de er nysgjerrige og utforskende.

Den voksne som pedagog

Den voksne lytter til barna, spør, tolker og forstår. Vi vil se hva barna er opptatt av, og ta tak i det barna er nysgjerrige på og interesserte i. Vi støtter og anerkjenner barnas opplevelser og oppdagelser, og gir rom for refleksjon, undring og fantasi. Vi er tilstedeværende, stiller spørsmål og har gode samtaler.

Miljøet som pedagog

Det fysiske miljøet støtter barnas utforskning, nysgjerrighet, kreativitet, fantasi, samarbeid og kommunikasjon. Rommet skal fremme læring og gi skaperglede, og gi muligheter for gode steder og møtes. Vi gir barna tilgang til utforskningsbare, udefinerbare materialer og gjenbruksmateriell i kombinasjon med tradisjonelle leker. Miljøet er i stadig utvikling, fordi barnas interesser og behov er i endring.

Vurdering gjennom pedagogisk dokumentasjon.

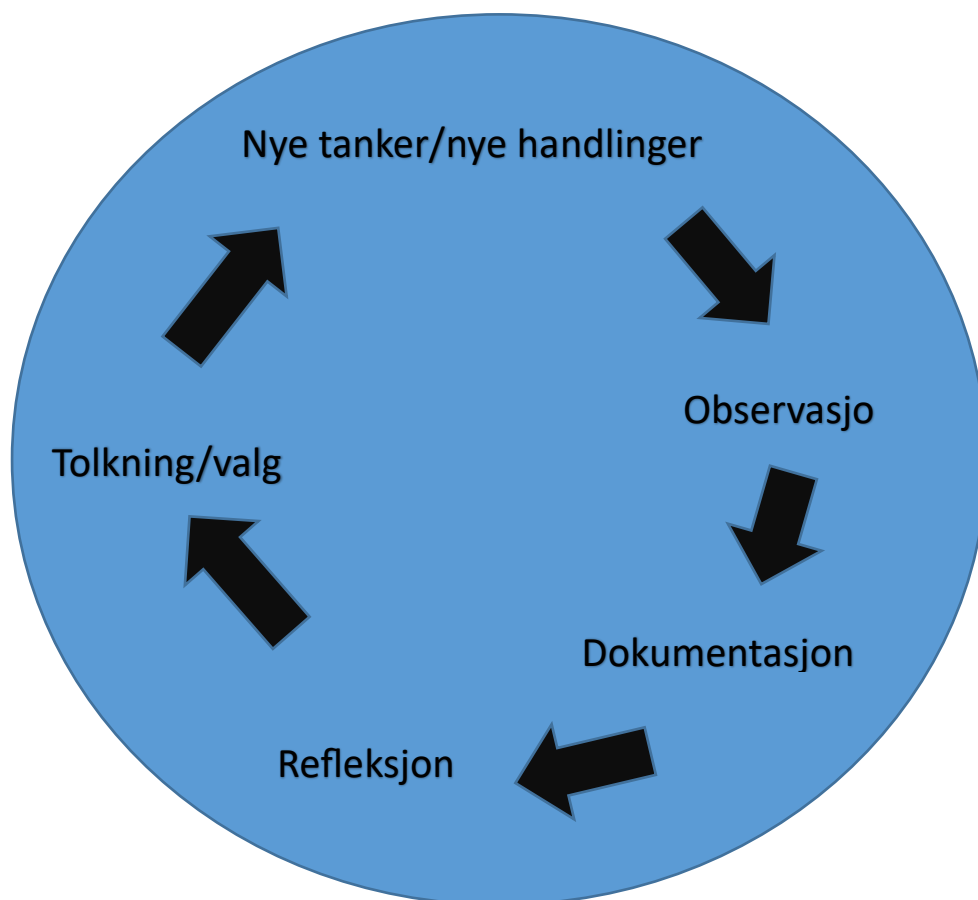
Dokumentasjon bidrar til å synliggjøre det som skjer i barnehagen. Bilder, tegninger, praksisfortellinger og observasjoner er alle eksempler som kan brukes for å gi barna ideer og tanker om hva man kan bruke materialer til eller hva man kan utforske og undersøke.

Ved å bruke dokumentasjoner som grunnlag for refleksjon over praksis endres de til å bli **pedagogiske dokumentasjoner**. Arbeidet med pedagogisk dokumentasjon er med på å øke forståelsen av og bevisstheten rundt barnehagens innhold. Vi kan reflektere i større eller mindre grupper, med barn eller uten barn.

Dokumentasjon skal synliggjøre praksis, mens pedagogisk dokumentasjon skal sette den i bevegelse.

Både barn og voksne skal få mulighet til å bidra med sine tanker inn i refleksjons- og vurderingsarbeidet.

For å være en lærende organisasjon bruker vi pedagogisk dokumentasjon på følgende måte.

Overganger

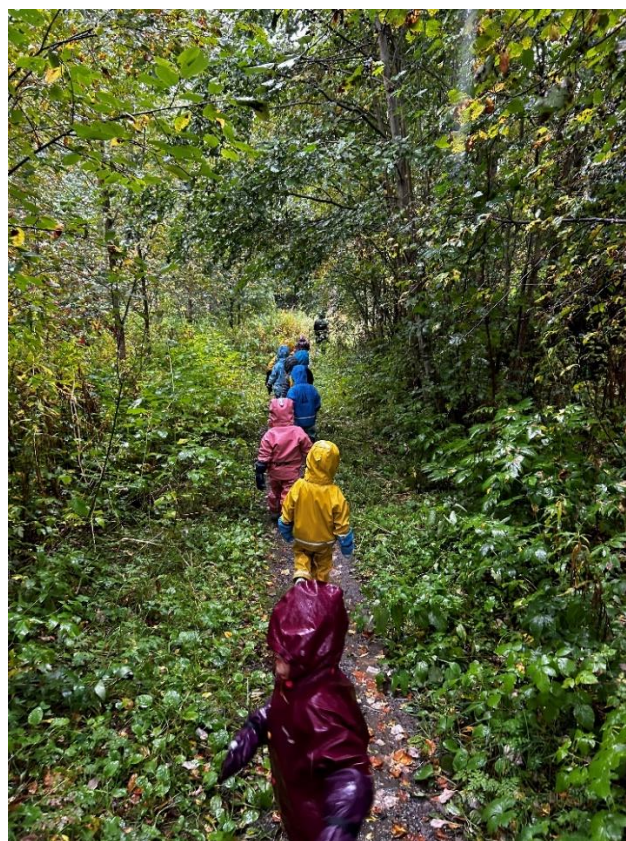
En overgang fører til endringer i barnets kjente rammer og rutiner. Det er en stor overgang å begynne i barnehagen for første gang, det å bytte barnehage eller bytte avdeling.

Som voksenpersoner rundt barna må vi ha evne til å sette oss inn i barnets ståsted og se situasjonen med deres øyne. De overganger som for oss barnehageansatte kan virke små og uproblematisk fordi vi kjenner rutiner, barn og kollegaer, kan for barnet være store endringer som krever tid for å kunne oppleve trygghet. Vi bruker derfor god tid når det starter nye barn hos oss.

Ved overgangen rundt bytte av avdeling i barnehagen, er det viktig at vi som barnehage forbereder den godt. Dette har vi valgt å gjøre slik at barna og kjente ansatte fra avdelingen hospiterer hos hverandres avdelinger på våren før bytte. Vi bruker denne perioden til at barna kan bli bedre kjent med den nye avdelingens barn, ansatte og rutiner.

Gjennom hele året tilrettelegger vi for at barna får delta på turer og aktiviteter sammen, på kryss og tvers av avdelingene.

På denne måten legger vi til rette for at det tidlig knyttes nye relasjoner for de barna som skal bytte avdeling.

Sammenhengen barnehage – skole

Alt vi gjør i barnehagen har verdi når barna begynner på skolen.

Vi ønsker at barna skal oppleve en sammenheng i innholdet i barnehagen og på skolen, og ved å gi de et bredt erfaringsgrunnlag mener vi at dette vil skje.

Barnehagen gir en bred tilnærming til læring og kunnskap – og gjennom ulike aktiviteter som dans, forming, filosofiske samtaler, konstruksjon og utforskning får barna muligheter til utvikling på ulike områder.

Gjennom disse aktivitetene vil barna bli kjent med og tilegne seg ulike begrep, bli fortrolig med symboler som tallsiffer og bokstaver. I alle situasjoner og aktiviteter har vi fokus på glede, trivsel og mestringsfølelse.

Det er laget en overordnet plan for overgangen og sammenhengen mellom barnehage og skole i Lillehammer kommune. Planen har som formål å sikre sammenheng og kontinuitet mellom barnehage og skole, og å ivareta kvaliteten og systematikken i skolestartergruppene og i begynneropplæringen. Planen inneholder rutiner for samarbeid i overgangen og et rammeverk som skal sikre felles elementer siste året i barnehagen og i begynneropplæringen i Lillehammerskolen.

Link til planen ligger på barnehagens hjemmeside, og Lillehammer kommune sin nettside.

<https://sway.office.com/cObTRXgJd4wIV02F>

Det siste året i barnehagen vil vi i tillegg besøke skolen og SFO, treffe barn fra andre barnehager som skal begynne på skolen, få besøk av årets 1.klassinger, gå på førskoledag, møte overgangslærer, og ha overgangssamtaler mellom barnehage og skole.

Personalutvikling

For å være en god barnehage trenger vi bevisste og reflekterte voksne. Vi prioriterer derfor faglig kompetanseheving for alle de ansatte gjennom hele året. Vi er på kurs, leser faglitteratur og reflekterer sammen, og henter inn veiledere ved behov.

Vi snakker om «tid med barn og tid for barn» Den tiden vi bruker på kurs, møter og refleksjon er tid vi bruker for barn, slik at vi bedre kan forstå, og legge til rette for å få en større innsikt i hva det innebærer å være barn i dag.

I november er det felles planleggingsdag med Lillehammer kommune. Det blir kurs med Styd kommunikasjon om trygt og inkluderende barnehagemiljø.

Planleggingsdagene i oktober blir brukt til teambuilding og samarbeid i personalgruppen.

Vi sender også noen på Reggio konferansen i november. Den arrangeres av det norske Reggio Emilia nettverket.

Til våren prøver vi å lage et felles kurs med Ro barnehage og Suttestad barnehage. Vi hører med Mona Nicolaysen om hun vil komme og dele kloke tanker med oss ang Reggio Emilia filosofien.

Planleggingsdagene til våren brukes til evaluering av året, og tanker framover mot neste år.

Vi har refleksjonsmøter, avdelingsmøter, ledermøter, pedagogmøter og personalmøter. Hovedfokus er refleksjon over verdiene våre, faglitteratur og vår egen praksis. Vi ønsker å utfordre oss selv og å skape felles forståelse.

Vi holder kurs og foredrag i forhold til at vi jobber Reggio Emilia inspirert– både her i barnehagen og andre steder.

Kjøkkenpedagogen vår tar imot besøk, og deler og formidler kunnskap rundt jobben sin.

Ved å delta i kommunens samarbeidsprosjekt rundt tverrfaglig arbeid, øker vi også kompetansen vår rundt tilrettelegging for barn som trenger «litt ekstra».

Steinrøysa barnehage er praksisbarnehage, og det betyr at vi jevnlig får studenter fra barnehagelærerutdanningen på Høyskolen i Innlandet.

I tillegg har vi elever fra barne- og ungdomsarbeiderlinja på Lillehammer videregående skole.

Vi mener at vi har mye riktig og viktig å tilby både elever og studenter, og er glade for dette samarbeidet.

For oss som barnehage er dette både utviklende og lærerikt, og vi må hele tiden holde oss faglig oppdatert for å være gode nok.

Foreldresamarbeid

To begrep er sentrale i barnehageloven, forståelse og samarbeid, og de dekker ulike sider ved kontakten mellom barnehagen og foreldrene/foresatte. Vi er avhengige av et nært samarbeid for å skape trygghet og trivsel hos barna, og er glade for alle tilbakemeldinger vi kan få.

Foreldremøter og foreldrerådsmøter

Vi inviterer til avdelingsvise møter i oktober, med refleksjon rundt hverdagen i barnehagen. I tillegg planlegger vi for en felles temakveld på våren.

Foreldresamtaler

Alle foreldre/foresatte får tilbud om to samtaler i året, en på høsten og en på våren. Ved behov kan flere samtaler avtales

Daglig kontakt

Møtepunktene ved levering og henting gir gode mulighet for daglig kontakt. Her kan her-og-nå informasjon utveksles, og vi kan gi direkte tilbakemeldinger til hverandre.

Månedsbrev

I månedsskiftet sender hver avdeling ut månedsbrev hvor vi forteller om måneden som har gått. Det viktigste formålet med månedsbrevet er å synliggjøre det pedagogiske innholdet i barnehagen. Det vil også inneholde noen av personalets refleksjoner om det vi har opplevd den siste måneden.

Foreldrerådet i barnehagen består av alle foreldrene i barnehagen.

Styret i barnehagen består av foreldrerepresentanter og personalrepresentanter.

Seks representanter fra foreldrerådet, og tre representanter fra personalet.

Torbjørn Kvam (leder)
Trine Cecilie Hansen (nestleder)
Hans Erik Sandvoll
David Marius Mertz
Andreas Hoff
Brit Vatne
Martine Aarnes og Kim Bakke Andresen (vara)
Anders Walbø Johnsgård
Tina Stendahl
Kay Plassen
Cecilie Bungum (vara)

Planleggingsdager 2024/2025

28. og 29. oktober 2024
29. november 2024
31. januar 2025
02. mai 2025

